

Karta odpowiedzi

- 1 Stoisz jedną kolejkę.
- 2 Ania dostała zaproszenie do znajomych na jednym z portali społecznościowych od osoby, której nie zna; mają jednak kilku wspólnych znajomych. Ania chce przyjąć zaproszenie, pamiętając jednocześnie o swoim bezpieczeństwie. Co powinna zrobić?
 - a) Przyjąć zaproszenie bez chwili zastanowienia.
 - b) Przyjąć zaproszenie i od razu wysłać linki do swoich innych mediów społecznościowych.
 - c) **Przyjąć zaproszenie, zachowując jednak ostrożność i ograniczając zakres udostępnianych informacji tej osobie.**

Odpowiedź: c).
Ania powinna upewnić się, że nie udostępnia wrażliwych danych osobowych, takich jak adres zamieszkania, numer telefonu czy też inne prywatne informacje. Zanim zaakceptujesz zaproszenie od nieznannej osoby, sprawdź dobrze, jakie informacje upubliczniasz.
- 3 Prawda czy Fałsz: Udostępnianie aplikacjom danych dotyczących geolokalizacji, dostępu do zdjęć i twoich kontaktów może być ryzykowne.

Odpowiedź: Prawda.
Aplikacje również narażone są na wyciek danych, więc może to być niebezpieczne.
- 4 Pytanie otwarte: Jaka jest różnica między konstruktywną krytyką a hejtem w internecie?

Przykładowa odpowiedź:
Konstruktywna krytyka ma na celu wsparcie i pomoc innej osobie, często zawiera przykładowe rozwiązania problemu. Celem hejtu jest poniżenie lub ośmieszenie.
- 5 Wyzwanie

- 6 Łukasz otrzymał e-mail informujący, że wygrał nagrodę na loterii, ale nie pamięta, by brał w niej udział. E-mail zawiera prośbę o podanie danych karty płatniczej i numeru konta do przelewu nagrody pieniężnej. Co powinien zrobić Łukasz?
- a) Podać dane zgodnie z prośbą.
 - b) Podać tylko numer konta.
 - c) Przekazać e-mail do zaufanej instytucji w celu zbadania sprawy, np. poprzez zgłoszenie incydentu na stronie www.cert.pl.

Odpowiedź: c).

Ten e-mail to najprawdopodobniej phishing. Prośby o podawanie danych z twojej karty płatniczej mogą być próbą kradzieży.

- 7 Dla Zosi ważne jest, by zdrowo się odżywiać. Ostatnio natrafiła na krótki film zatytułowany „Wszystko, co wydaje wam się, że wiecie o dietach, jest kłamstwem”. Materiał, autorstwa niejakiego Pawła, przedstawia idealną dietę, która rozwiąże wszystkie problemy zdrowotne. Pod filmem jest link kierujący do zakupu diety pudełkowej. Co powinna zrobić Zosia?
- a) Wykupić dietę, póki jeszcze jest dostępna.
 - b) Sprawdzić kim jest twórca, jakie ma kompetencje, co piszą o nim inni użytkownicy, a także przeanalizować film, mając na uwadze to, że każdy organizm ma inne potrzeby żywieniowe.
 - c) Polecić ten film znajomym.

Odpowiedź: b).

Zosia powinna wykazać się krytycznym myśleniem i podać w wątpliwość słuszność teorii Pawła. Warto pamiętać, że twórcy często korzystają z clickbaitów (sensacyjnych nagłówków), by sprzedać swoje produkty. Ważne jest, by krytycznie analizować takie filmy, zamiast bezgranicznie w nie wierzyć lub je udostępniać.

- 8 Wyzwanie

9 Paweł czyta w sieci artykuł o badaniu, które dowodzi, że spożywanie pewnego owocu może sprawić, że znacznie poprawi się odporność jego organizmu. Artykuł zawiera cytaty „Dr. Adama”, który rzekomo przeprowadził to badanie. Pawłowi spodobała się wizja bycia superzdrowym. Co powinien zrobić?

- a) Uznać, że artykuł jest wiarygodny, ponieważ zawiera cytaty lekarza.
- b) Natychmiast włączyć do swoich posiłków polecany owoc, aby stać się superzdrowym.

c) Poszukać więcej informacji i sprawdzić, czy inne źródła potwierdzają wyniki badania, a także ocenić wiarygodność „Dr. Adama”.

Odpowiedź: c).

Paweł powinien wykazać się krytycznym myśleniem, szukając dodatkowych informacji. Sam fakt, że artykuł cytuje lekarza, nie gwarantuje, że taka osoba naprawdę istnieje ani że podaje sprawdzone informacje. Paweł powinien poszukać innych źródeł, które potwierdziłyby lub obaliłyby to badanie. Pamiętaj! Przed uznaniem informacji za prawdziwe warto zweryfikować wiarygodność wspomnianego lekarza i sprawdzić, czy badanie zostało poddane recenzji środowiskowej lub opublikowane w renomowanych źródłach.

10 Do Emilki napisał nieznajomy, oferując jej znaczną sumę pieniędzy w zamian za udostępnienie jej intymnych zdjęć. Co powinna zrobić Emilka?

- a) Zignorować wiadomość.
- b) Poprosić o pomoc opiekunów prawnych lub zaufaną osobę dorosłą; następnie zablokować użytkownika i zgłosić sprawę na policję.**
- c) Rozważyć przyjęcie oferty.

Odpowiedź: b).

Zablokowanie i zgłoszenie nieznajomego oraz powstrzymanie się od dalszego kontaktu jest kluczowe dla zachowania bezpieczeństwa osobistego i uniknięcia potencjalnego wyzysku.

11 Wróć do pola nr 2.

12 Daria chce użyć do szkolnego projektu obrazka, który znalazła w sieci. Nie ma przy nim żadnych informacji o prawach autorskich. Jakie postępowanie w tej sytuacji będzie najlepsze?

- a) Wykorzystanie obrazka bez zgody autora i bez podawania źródła.
- b) Podanie źródła pochodzenia obrazka i w razie potrzeby poproszenie o zgodę na wykorzystanie.**
- c) Niewykorzystywanie obrazka, by nie ryzykować naruszenia praw autorskich dla zachowania bezpieczeństwa.

Odpowiedź: b).

Prawo autorskie stanowi formę własności intelektualnej, która przyznaje jego posiadaczowi wyłączne prawo do powielania, rozpowszechniania, modyfikowania, prezentowania i wykonywania dzieła twórczego, zazwyczaj przez określony czas. Takie dzieło twórcze może przyjąć formę literacką, artystyczną, edukacyjną lub muzyczną. Podawanie odpowiednich wzmianek i zwracanie się o pozwolenie, gdy jest to konieczne, stanowi ważną rolę w przestrzeganiu praw autorskich.

- 13** Prawda czy Fałsz: Phishing to forma cyberataku, polegająca na próbie kradzieży danych osobowych przez cyberprzestępców, np. podszywających się pod godne zaufania podmioty.

Odpowiedź: Prawda.

Poza podszywaniem się pod instytucje, przestępcy mogą także podszywać się pod twoich znajomych, hakując ich konta. Częstym oszustwem jest tzw. "metoda na BLIK-a".

- 14** Pytanie otwarte: Jakie są cechy bezpiecznego hasła? Podaj przynajmniej trzy.

Przykładowe odpowiedzi:

- Łatwe do zapamiętania dla właściciela konta.
- Bardzo trudne do odgadnięcia dla innych osób.
- Nie zawiera słów występujących w słownikach.
- Zawiera różnego typu znaki: litery (duże i małe), cyfry, znaki specjalne X (np. nawiasy, spacja, %).
- Jest inne od haseł, jakich używasz na innych stronach/aplikacjach.

- 15** Wyzwanie

- 16** Kasia przegląda swoje media społecznościowe i odkrywa post z informacją, że w jej mieście otwarto nowy park rozrywki z rollercoasterem, wykonującym 50 pętli. Post ten zawiera przykuwające uwagę zdjęcie ludzi podczas przejażdżki. Kasi wydaje się to nieprawdopodobne, ponieważ nigdy nie słyszała o takiej atrakcji. Jaka byłaby najlepsza reakcja Kasi?

- a) Zaplanowanie wizyty w parku rozrywki z przyjaciółmi.
b) Zignorowanie wpisu i dalsze przeglądanie mediów społecznościowych.

c) Zweryfikowanie informacji na temat parku rozrywki i poszukanie wiarygodnych źródeł informacji, tak aby móc ostrzec innych, gdyby post okazał się fałszywy.

Odpowiedź: c).

Kasia powinna wykazać się krytycznym myśleniem i dokładniej zbadać sprawę. Niecodzienne twierdzenia wymagają dodatkowej weryfikacji. Kasia może sprawdzić informacje na temat parku rozrywki, poszukać oficjalnych ogłoszeń lub komunikatów prasowych i sprawdzić, czy jakiegokolwiek renomowane źródła informacyjne pisały o nowym rollercoasterze. Istotne jest, aby uzyskać wiarygodne dane, zanim podejmie się jakiegokolwiek decyzje w oparciu o twierdzenia zawarte w poście.

17 Lila trafia na artykuł na stronie internetowej, którego nagłówek brzmi szokująco. Głosi, że ogromna asteroida zbliża się niebezpiecznie blisko do Ziemi. Co powinna zrobić Lila?

a) Udostępnić artykuł w mediach społecznościowych.

b) Zweryfikować informację, korzystając z wiarygodnych źródeł.

c) Skonsultować się z osobą, zajmującą się zjawiskami tego typu.

Odpowiedź: b).

Lila powinna krytycznie oceniać informacje i szukać w wiarygodnych źródłach potwierdzenia autentyczności wiadomości przed ich udostępnieniem, bo może przyczynić się do szerzenia nieprawdziwych informacji.

18 Wyzwanie

19 Koleżanka Sary nieustannie publikuje w internecie ośmieszające ją zdjęcia bez jej zgody. Co powinna zrobić Sara w tej sytuacji?

a) Skonfrontować się publicznie z koleżanką w mediach społecznościowych.

b) Zachować dowody w postaci zrzutów ekranu, zgłosić incydent do administratora platformy oraz poprosić o pomoc zaufaną osobę dorosłą.

c) Zignorować sytuację i mieć nadzieję, że to minie.

Odpowiedź: b).

Przedstawiona sytuacja to przykład cyberprzemocy. Należy pamiętać, że dowody cyberprzemocy trzeba zachować i szukać pomocy u zaufanych dorosłych i odpowiednich specjalistów

20 Eliza czyta artykuł o nowym wynalazku, który wytwarza energię elektryczną z wody. Artykuł na stronie internetowej X ukazuje ten wynalazek jako przełomową technologię. Są w nim zawarte cytaty naukowca. Później Eliza znajduje artykuł na stronie internetowej Y, nazywający wynalazek oszustwem i przedstawiający dowody negujące jego prawdziwość. Co powinna zrobić Eliza, aby ocenić wiarygodność wynalazku?

a) Zaufać artykułowi na stronie X, gdyż cytuje on naukowca.

b) Zaufać artykułowi na stronie Y, ponieważ prezentuje dowody, które obalają prawdziwość wynalazku.

c) Przeczytać oba artykuły, porównać prezentowane treści i poszukać więcej informacji na temat wynalazku w innych wiarygodnych źródłach.

Odpowiedź: c).

Eliza powinna podejść do tematu krytycznie, dokładnie zapoznając się z obydwooma artykułami i porównując twierdzenia dotyczące wynalazku. Chociaż artykuł na stronie X cytuje renomowanego naukowca, należy wziąć pod uwagę różne perspektywy i ocenić dowody przedstawione w artykule na stronie Y. Ponadto Eliza powinna dokładniej zbadać informacje o wynalazku na podstawie innych wiarygodnych źródeł, aby przed sformułowaniem opinii lepiej zrozumieć ten temat.

21 Stoisz jedną kolejkę.

22 Janek pobrał na swój telefon darmową aplikację do gry w szachy. Po instalacji aplikacja prosi o dostęp do kontaktów, lokalizacji i zdjęć. Co powinien zrobić Janek?

a) Udzielić aplikacji wszystkich uprawnień bez jakichkolwiek obaw.

b) Udzielić aplikacji dostępu jedynie dla kontaktów.

c) Zastanowić się, czy aplikacja jest bezpieczna, skoro wymaga dostępu do tyłu danych. Sprawdzić opinie o aplikacji i rozważyć jej odinstalowanie.

Odpowiedź: c).

Janek powinien zachować ostrożność przy udzielaniu aplikacji niepotrzebnych uprawnień, ponieważ może to naruszyć jego prywatność i bezpieczeństwo.

23 Prawda czy Fałsz: Internet jest miejscem zapewniającym całkowitą anonimowość.

Odpowiedź: Fałsz.

Istnieje wiele środków i metod technicznych, które umożliwiają śledzenie i identyfikację tożsamości użytkowników online.

24 Pytanie otwarte: Jak korzystanie z telefonu przed snem wpływa na organizm? Wymień co najmniej trzy możliwe skutki.

Przykładowe odpowiedzi:

- Emitowane przez ekrany telefonów światło niebieskie może zakłócać produkcję melatoniny, czyli hormonu, który odpowiada za prawidłowe funkcjonowanie „zegara biologicznego”, a także wspomaga regulowanie dobowego cyklu snu.
- Korzystanie z telefonu przed snem może prowadzić do stymulacji mózgu, co utrudnia relaksację.
- Przeglądanie treści na telefonie, szczególnie niepokojących, może zwiększyć poziom stresu i niepokoju.
- Korzystanie z telefonu przed snem może prowadzić do przegapienia planowanej godziny zaśnięcia.

25 Wyzwanie

26 Julia otrzymała SMS od swojego banku z informacją, że jej konto zostało przechwycone. Wiadomość zawiera link, który ma służyć zweryfikowaniu jej danych. Co powinna zrobić Julia?

a) Kliknąć w link i podać wymagane informacje.

b) Poprosić opiekuna prawnego o telefon do działu obsługi klienta swojego banku, aby zweryfikować prawdziwość wiadomości.

c) Zignorować e-mail, ponieważ najprawdopodobniej jest to pomyłka.

Odpowiedź: b).

Pod żadnym pozorem Julia nie powinna klikać w podejrzaną linki, gdyż mogą prowadzić do stron internetowych, które zawierają złośliwe oprogramowanie. Może to być także próba przeprowadzenia ataku phishingowego. Najlepiej w takiej sytuacji zachować ostrożność i poprosić opiekuna o kontakt z bankiem.

27 Tomek interesuje się życiem pozaziemskim. Pewnego dnia trafia na film zatytułowany „Top 10 przypadków pojawienia się UFO”. Film pokazuje rzekomo autentyczne obserwacje UFO z całego świata. Tomek zauważa jednak, że film został przesłany przez anonimowego użytkownika, którego danych nie da się zweryfikować. Co powinien zrobić Tomek?

a) Udostępnić film znajomym i rodzinie.

b) Zlekceważyć film i potraktować go jako spreparowany, pozbawiony dowodów.

c) Podważyć wiarygodność filmu, zbadać przypadki obserwacji UFO i poszukać innych wiarygodnych źródeł.

Odpowiedź c).

Tomek powinien dokładniej zbadać sprawę i krytycznie podejść do materiału filmowego, poprzez próbę sprawdzenia jego wiarygodności. Sam fakt, że film został przesłany przez anonimowego użytkownika, którego danych nie można zweryfikować, rodzi podejrzenia co do jego autentyczności. Tomek powinien sięgnąć do innych wiarygodnych źródeł, które przedstawiłyby dowody lub opinie ekspertów na temat obserwacji UFO, aby wyrobić sobie bardziej merytoryczną opinię. Należy pamiętać, aby bez uprzedniej weryfikacji nie zakładać, że informacje zawarte w filmie są prawdziwe.

28 Wyzwanie

29 Michał chce udostępnić na swoim profilu w mediach społecznościowych zdjęcie, które zrobił w swoim domu. Na co powinien zwrócić uwagę przed publikacją?

- a) Sprawdzić metadane zdjęcia i usunąć je.
- b) Upewnić się czy to, co widać na zdjęciu, przypadkiem nie zdradza lokalizacji jego domu.

c) Obydwie odpowiedzi są poprawne.

Odpowiedź: c).

Michał nie powinien udostępniać danych osobowych, takich jak nazwiska i lokalizacje, bowiem może to stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa i prywatności jego rodziny. Metadane to dodatkowe informacje zapisane w pliku zdjęcia, takie jak data wykonania, aparat użyty do zrobienia zdjęcia, a czasami także informacje o lokalizacji, zwane geotagami.

30 Na platformie gamingowej nieznajomy poprosił Oliwię, aby podała swój adres zamieszkania. Co powinna zrobić Oliwia?

- a) Podać adres zamieszkania, aby nawiązać nową znajomość.

b) Zgłosić użytkownika do administratora platformy gamingowej.

- c) Zignorować wiadomość i wrócić do gry.

Odpowiedź: b).

Pod żadnym pozorem Oliwia nie powinna udostępniać swoich danych osobowych nieznajomym w sieci, zwłaszcza adresu zamieszkania. Zgłoszenie użytkownika zwiększa bezpieczeństwo w środowisku gamingowym.

31 Przejdź do pola 35 i odwróć kolejność rzutów kostką.

32 Daniel chce kupić pewien produkt przez internet. Znalazł stronę oferującą ten sam produkt w niewiarygodnie niskiej cenie. Co powinien zrobić Daniel?

- a) Przed podjęciem decyzji sprawdzić opinie na temat strony internetowej na wiarygodnych stronach ratingowych.
- b) Udostępnić stronę znajomym, aby dowiedzieć się, czy mieli już z nią do czynienia.

c) Obydwie odpowiedzi są poprawne.

Odpowiedź: c).

Daniel powinien zweryfikować autentyczność strony internetowej i przeczytać opinie innych klientów lub swoich znajomych, aby uzyskać pewność, że jest to legalne i godne zaufania źródło.

33 Prawda czy Fałsz: Za stosowanie cyberprzemocy można ponieść konsekwencje prawne.

Odpowiedź: Prawda.

W polskim prawie nie ma definicji cyberprzemocy. W celu ochrony przed cyberprzemocą można wykorzystywać istniejące regulacje zarówno prawa karnego, jak i kodeksu cywilnego. 190 k.k. (groźba karalna); 190a k.k. (uporczywe nękanie, podszywanie się); 191 k.k. (zmuszenie do określonego działania); 191a k.k. (naruszenie intymności seksualnej, utrwalenie wizerunku nagiej osoby bez jej zgody); 212 k.k. (znieśławienie); 216 k.k. (zniewaga); 267 k.k. (bezprawne uzyskanie informacji, włamanie się do sieci teleinformatycznych).

34 Pytanie otwarte: Dlaczego warto pamiętać o ustawieniach prywatności na platformach mediów społecznościowych? Podaj co najmniej dwa powody.

Przykładowe odpowiedzi:

- Mniejsze ryzyko cyberprzemocy i nękania online ze strony innych użytkowników.
- Większa kontrola nad udostępnianymi przez nas informacjami.
- Większa ochrona przed kradzieżą tożsamości i nadużyciami.

35 Wyzwanie

36 Ewa otrzymała wiadomość od swojej koleżanki z linkiem do zabawnego filmu. Co powinna zrobić Ewa?

a) Kliknąć w link i obejrzeć film.

b) Przed kliknięciem zapytać koleżankę przez inny komunikator, czy link jest bezpieczny.

c) Zignorować wiadomość i usunąć ją.

Odpowiedź: b).

Konto koleżanki mogło zostać zhakowane i jest to próba cyberprzestępstwa.

37 Agata uwielbia nagrywać filmy i chce stworzyć krótki materiał o swojej ulubionej książce. Postanawia skorzystać z obrazków i muzyki z internetu. Co powinna zrobić Agata, aby mieć pewność, że w swoim materiale korzysta z treści w etyczny sposób?

- a) Skorzystać z obrazków i muzyki, ale umieścić w napisach końcowych i opisie filmu listę stron internetowych, z których je pobrała.
- b) Skorzystać wyłącznie z obrazków i muzyki na licencji Creative Commons lub za zgodą ich twórców.

c) Obydwie odpowiedzi są poprawne.

Odpowiedź c).

Najlepszym rozwiązaniem w tej sytuacji będzie skorzystanie wyłącznie z obrazków i muzyki na licencji Creative Commons lub za zgodą ich pierwotnych twórców. Creative Commons (CC) to działająca na całym świecie organizacja typu non-profit, udostępniająca twórcom bezpłatne licencje, za pomocą których mogą udostępniać swoją twórczość opinii publicznej. Agata powinna korzystać z treści medialnych objętych licencją Creative Commons lub za zgodą ich twórców, aby mieć pewność, że postępuje w sposób etyczny. Samo pobieranie obrazków i muzyki z internetu bez pozwolenia lub odpowiedniego przypisania autorstwa stanowi naruszenie praw autorskich. Dzięki korzystaniu z treści na licencji Creative Commons lub uzyskaniu zgody, Agata przestrzega praw twórców i nie naraża się na problemy związane z naruszeniem praw autorskich.

38 Wyzwanie

39 Natalia chce skomentować post w mediach społecznościowych, który napisany jest obraźliwym językiem i zawiera wyzwiska adresowane do imigrantów. Co powinna zrobić Natalia?

- a) Skomentować post, używając równie obraźliwego języka, aby wyrazić swój sprzeciw.

b) Zgłosić post do administratora platformy społecznościowej.

c) Zignorować post i kontynuować przeglądanie.

Odpowiedź: b).

Natalia powinna zgłosić obraźliwy post do administratora platformy, który będzie mógł podjąć odpowiednie działania zmierzające do rozwiązania problemu i budowania pozytywnego środowiska online. Należy pamiętać, że ten post może być przejawem mowy nienawiści, która jest karana. Mowa nienawiści jest zjawiskiem, które polega na używaniu języka w celu rozbudzenia, rozpowszechniania czy usprawiedliwiania nienawiści i dyskryminacji, jak również przemocy wobec konkretnych osób, grup osób, przedstawicieli mniejszości.

40 Andrzej postanowił stworzyć film o korzyściach płynących z recyklingu i udostępnić go w internecie. Jego film przedstawia rzetelne informacje i ma inspirować innych młodych ludzi do rozpoczęcia recyklingu. Film nie cieszy się jednak tak dużą popularnością, jakby życzył sobie tego Andrzej. Co może zrobić?

a) Nie poruszać tematu recyklingu, skoro nie jest wystarczająco istotny dla innych osób.

b) Znaleźć więcej informacji na temat pozycjonowania treści w internecie i zastosować wiedzę o algorytmach do promowania treści.

c) Kopiować filmy od innych twórców, aby zyskać więcej obserwujących.

Odpowiedź: b).

Andrzej powinien dalej tworzyć filmy edukacyjne i dzielić się swoją wiedzą z innymi, ponieważ dbanie o planetę to ważny temat. Istnieje wiele skutecznych strategii promocji treści, które mogą zwiększyć zasięg i popularność jego filmu, bez konieczności rezygnacji z tematu recyklingu.

41 Stoisz jedną kolejkę.

42 Paweł otrzymał powiadomienie na telefon z informacją, że wygrał darmową grę. Zawiera ono prośbę o podanie danych karty kredytowej w celu weryfikacji. Co powinien zrobić Paweł?

a) Wprowadzić dane karty kredytowej, aby odebrać darmową grę.

b) Zgłosić nadużycie do swojego operatora telefonii komórkowej i do CERT Polska poprzez formularz na www.cert.pl.

c) Udostępnić powiadomienie swoim znajomym, aby rozpowszechnić tę wiadomość o świetnej okazji.

Odpowiedź: b).

Paweł powinien zachować ostrożność wobec nieoczekiwanych powiadomień z prośbą o podanie poufnych informacji. Zgłoszenie powiadomienia do zespołu reagującego na zdarzenia naruszające bezpieczeństwo w sieci internet (np. CERT Polska) pomaga lepiej chronić jego samego i innych przed potencjalnymi oszustwami.

43 Prawda czy Fałsz: Zawsze możesz bardziej zaufać jakości produktów promowanych przez influencerów niż zwykłym reklamom online.

Odpowiedź: Fałsz.

Zaufanie do jakości produktów promowanych przez influencerów nie jest gwarantowane, ponieważ mogą oni być opłacani za reklamowanie produktów bez faktycznej oceny ich jakości.

44 Pytanie otwarte: Podaj różnicę między misinformacją a dezinformacją.

Przykładowa odpowiedź:

Misinformacja to przekazywanie błędnych informacji nieświadomie, natomiast dezinformacja to celowe rozpowszechnianie fałszywych wiadomości w celu manipulacji lub osiągnięcia określonych celów. Misinformacja wynika z braku wiedzy, podczas gdy dezinformacja ma zwykle na celu wprowadzenie ludzi w błąd.

45 Wyzwanie

46 Ola publikuje zdjęcia swojej młodszej siostry na portalach społecznościowych. Mama Oli tego nie pochwała, ponieważ uważa, że może to być niebezpieczne. Ola natomiast postrzega to jako wyraz miłości do siostry, która wychodzi uroczko na zdjęciach. Co powinna zrobić Ola?

- a) Nie powinna umieszczać zdjęć siostry publicznie, ponieważ naraża ją na niebezpieczeństwo. Co więcej, siostra jest niepełnoletnia, więc na publikację jej zdjęć zgodę muszą wyrazić rodzice.
- b) Powinna stworzyć prywatny album rodzinny, by uchwycić piękne chwile, bez naruszenia bezpieczeństwa.

c) Obie odpowiedzi są poprawne.

Odpowiedź: c).

Ola może nieświadomie narażać siostrę na ryzyko naruszenia prywatności oraz wykorzystania danych osobowych przez osoby trzecie. Dodatkowo, publikowanie zbyt wielu informacji o życiu prywatnym dzieci w internecie może prowadzić do niepożądanych konsekwencji psychicznych oraz narażenia ich na cyberprzemoc.

47 Aleksander trafia na artykuł informujący o nowej aplikacji, która może podwoić żywotność baterii telefonu. Jest to świetna wiadomość, bo chłopiec musi bardzo często ładować swój telefon. Jakie działanie Aleksandra byłoby najlepsze w tej sytuacji?

- a) Natychmiastowe pobranie aplikacji, aby zaoszczędzić baterię.

b) Dowiedzenie się więcej o aplikacji i przeczytanie opinii innych użytkowników, aby określić wiarygodność informacji.

- c) Zignorowanie artykułu i niezawracanie sobie głowy aplikacją.

Odpowiedź: b).

Ważne jest, aby upewnić się, że aplikacje, które pobieram, są bezpieczne i nie służą cyberprzestępcom do kradzieży danych.

48 Wyzwanie

49 Karolina przygotowuje prezentację na lekcję biologii na temat szczepionek. Znalazła artykuł, który mówi o ich szkodliwości. Co powinna zrobić Karolina, zanim uwierzy w treść artykułu?

a) **Sprawdzić datę publikacji oraz obecność źródeł, na które powołuje się autor; następnie - wiarygodność autora i strony, na której artykuł się znajduje.**

b) Nie ma potrzeby sprawdzania daty publikacji ani obecności źródeł, ponieważ jeśli artykuł jest dostępny online, to musi być prawdziwy.

c) Karolina może polegać na swojej intuicji. Jeśli artykuł brzmi przekonująco, to musi być prawdziwy.

Odpowiedź: b).

Karolina powinna zweryfikować wiadomości w wielu źródłach, zanim je udostępni, dzięki czemu zapobiegnie rozpowszechnianiu nieprawdziwych informacji. Dostępność artykułu online nie gwarantuje jego prawdziwości, dlatego ważne jest, aby Karolina podchodziła do treści krytycznie i sprawdzała je w różnych, wiarygodnych źródłach przed zaufaniem im i wykorzystaniem ich w prezentacji.

50 Szymon chce ustawić silny kod PIN dla swojego smartfona. Który z poniższych wariantów byłby najbezpieczniejszy?

a) 123456

b) 987654

c) **516284**

Odpowiedź: c).

Silny kod PIN nie może być łatwym do odgadnięcia kodem składającym się z często używanych ciągów znaków, np. ciągów kolejnych liczb naturalnych, ciągów kolejnych liczb parzystych.

51 Wróć do pola nr 41.

52 Kolega Marek udostępnił kontrowersyjne zdjęcie w mediach społecznościowych. Marek uważa je za obraźliwe, ale jego kolega twierdzi, że chodzi o wolność wyrażania siebie i swojej opinii. Co powinien zrobić Marek?

a) Założyć chat grupowy dla oburzonych tym osób i tam krytykować kolegę.

b) **Przeprowadzić z kolegą rozmowę na osobności, aby wyrazić swoje zastrzeżenia.**

c) Udostępnić zdjęcie i wyrazić sprzeciw wobec kolegi w opisie.

Odpowiedź: b).

Marek powinien podjąć otwarty dialog i przedstawić swój punkt widzenia na osobności, budując w ten sposób zrozumienie i szacunek, zamiast uciekać się do publicznej konfrontacji lub zakładania chatu, który mógłby doprowadzić do cyberprzemocy.

53 Prawda czy Fałsz: Odpowiedzialność za ochronę twojej prywatności ponoszą platformy społecznościowe, dlatego nie musisz zachowywać ostrożności w kwestii udostępnianych informacji.

Odpowiedź: Fałsz.

Zawsze należy zachować ostrożność przy publikowaniu informacji, zwłaszcza tych wrażliwych, aby uniknąć ewentualnego wycieku.

54 Pytanie otwarte: Wymień dwie możliwe sytuacje, które mogą się wydarzyć po kliknięciu w nieznany link.

Przykładowe odpowiedzi:

- Zainfekowanie urządzenia złośliwym oprogramowaniem.
- Przekierowanie na stronę phishingową w celu wyłudzenia danych osobowych lub finansowych.
- Znalezienie fajnej strony :)

55 Wyzwanie

56 Koleżanka z klasy Soni jest osobą doświadczającą cyberprzemocy ze strony anonimowych użytkowników internetu. Sonia chce jej pomóc, ale boi się, że również stanie się celem ataków. Co powinna zrobić Sonia?

a) Włączyć się do rozmowy i bronić koleżanki z klasy przed cyberprzemocą.

b) Zgłosić cyberprzemoc zaufanej osobie dorosłej, np. nauczycielowi /psychologowi szkolnemu lub opiekunowi.

c) Zignorować sytuację i mieć nadzieję, że sama się ustabilizuje.

Odpowiedź: b).

Jako świadek cyberprzemocy, Sonia ma istotną rolę do odegrania w zapewnieniu bezpieczeństwa swojej koleżance, jednocześnie dbając o własny dobrostan psychiczny. Jeśli czuje lęk przed konfrontacją ze sprawcą, może zgłosić przypadek cyberprzemocy do zaufanej i kompetentnej osoby dorosłej lub zaoferować wsparcie osobie doświadczającej takiego zachowania. To ważne, gdyż osoby dotknięte cyberprzemocą często czują się samotne w swoim cierpieniu.

57 Kolega Patrycji wysyła jej link do filmu, który jeszcze nie wszedł do kin. Co powinna zrobić Patrycja?

a) Kliknąć w link i pobrać film.

b) Grzecznie odmówić koledze i wyjaśnić mu wagę przestrzegania praw autorskich.

c) Pobrać film i udostępnić go dalej znajomym.

Odpowiedź: b).

Patrycja powinna uświadomić swojego kolegę, że kopiując i udostępniając film bez zgody jego autora lub producenta, dopuszcza się piractwa.

58 Wyzwanie

59 Ulubiona platforma mediów społecznościowych Maćka dodała nową funkcję, która domyślnie gromadzi i udostępnia dane o lokalizacji. Budzi to obawy niektórych użytkowników o ich prywatność. Co powinien zrobić Maciek?

a) Używać nowej funkcji, ponieważ jest to trend i wszyscy z niej korzystają.

b) Wyłączyć funkcję udostępniania lokalizacji w ustawieniach, aby chronić swoją prywatność.

c) Nie może wyłączyć tej funkcji, ponieważ regulamin platformy na to nie zezwala.

Odpowiedź: b).

Maciek powinien mieć na uwadze swoje bezpieczeństwo, zdając sobie sprawę, że takie zachowanie może narazić go na ryzyko cyberstalkingu lub wycieku danych. Warto pamiętać, że aplikacje powinny zawsze umożliwiać opcję wyłączenia śledzenia lokalizacji. Włączenie nowej funkcji tylko dlatego, że jest to trend, jest nierozsądne, gdyż bezpieczeństwo i prywatność użytkownika są ważniejsze od chwilowej popularności funkcji.

60 Adam i jego koledzy z klasy zauważyli, że niektóre książki w bibliotece szkolnej są przestarzałe i w złym stanie. Co mogą zrobić chłopcy?

a) Wystosować pismo do administracji szkoły, w którym przedstawią swoje zastrzeżenia i sugestie.

b) Zignorować problem i skupić się na nauce.

c) Narzekać, lecz nie podejmować żadnych działań.

Odpowiedź: a).

Ta odpowiedź propaguje aktywizm społeczny i odwagę obywatelską, zachęcając młodzież do wyrażania swoich zastrzeżeń w konstruktywny sposób. Uczy ich siły komunikacji i opowiadania się za ważnymi dla nich sprawami poprzez pisanie i efektywne wyrażanie swoich opinii na rzecz kształtowania pozytywnych zmian.

